FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT S. ROZÈS FREMSAT DEN 22. OKTOBER 1981 [1]

Høje Domstol.

Nærværende sag vedrører fortolkningen af artikel 51 i Rådets forordning nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet.

Det drejer sig om en sammensat sag på grund af kombinationen af de forskellige regler, der er grundlaget for den endelige opgørelse af de ydelser, der skal udbetales.

Jeg skal i korthed redegøre for de faktiske omstændigheder.

Antonino Sinatra, der er italiensk statsborger og gift, arbejdede først som arbejdstager i Italien fra 1948 til 1956 og derefter i Belgien som minearbejder i gruben fra 1957 til 1970, dvs. mere end 10 år.

Denne virksomhed gjorde det muligt for ham at oppebære italiensk invalidepension, belgisk invalidepension og desuden pension alene i medfør af belgisk lovgivning for en i Belgien pådraget erhvervssygdom.

Disse ydelsers beløb er siden 1970 blevet ændret som følge af objektive tilpasninger, sagsøgerens familiemæssige situation og endelig som følge af afgørelsen fra Fonds national de retraite des ouvriers mineurs, der efter at have taget Antonino Sinatra's situation op til fornyet overvejelse fastslog, at han uberettiget havde fået udbetalt 38 800 belgiske francs i perioden januar 1976 — januar 1979. Sagsøgeren har derfor først anlagt sag ved Tribunal du travail de Charleroi og derefter indbragt sagen for Cour du travail de Mons, som har forelagt Domstolen en række præjudicielle spørgsmål.

I — Jeg finder det hensigtsmæssigt for forståelsen af denne vanskelige sag, der vedrører fortolkningen af antikumulationsregler, i kronologisk rækkefølge at gennemgå udviklingen i de udbetalte ydelser.

1. Antonino Sinatra har siden 1. december 1970 oppebåret en italiensk pension i medfør af artikel 46 i Rådets forordning, hvis beløb varierer efter længden af de tilbagelagte forsikringsperioder.

Denne ydelse blev flere gange reguleret for at tage hensyn til inflationen og de foranstaltninger, der var truffet som følge af kursudsvingene for den italienske valuta.

Ifølge forordningens artikel 51, stk. 1, medførte denne ændring ikke fornyet beregning på grundlag af artikel 46.

2. Siden 1. april 1971 har den pågældende ligeledes oppebåret en autonom belgisk invalidepension efter »satsen for gifte« i medfør af bestemmelserne i den belgiske arrêté royal af 19. november 1970 (artiklerne 1 og 4 — pensionsordning for minearbejdere).

Ifølge denne anordning fastsættes beløbet uafhængigt af forsikringsperiodernes længde, dog med forbehold af en mindste forsikringsperiode på 5 eller 10 år.

1 — Oversat fra fransk.

Den 10. maj 1981 nedsatte Fonds national de retraite des ouvriers mineurs den udbetalte pension, fordi der samtidig udbetaltes pension for erhverssygdom.

Med hensyn til gennemgangen af denne lovgivning, skal jeg tillade mig at henvise til det, som generaladvokat Warner har fremført desangående i sine forslag til afgørelser i sagerne Manzoni, Mura og Greco (Sml. 1977, s. 1672-1673) og atter i sagen Mura (Sml. 1979, s. 1830-1831), som Domstolen afgjorde ved domme af hhv. 13. oktober 1977 (Sml. s. 1647, 1699, 1711) og 16. maj 1979 (Sml. s. 1819).

3. Fra januar 1976 blev den belgiske invalidepension nedsat på grund af ændringen i familiens indtægtsmæssige situation, idet Antonino Sinatra's ægtefælle var begyndt at arbejde og derfor ikke længere blev forsørget af sin mand. Den såkaldte »sats for gifte« minearbejdere blev ændret til »satsen for enlige«, der var klart ringere. Jeg skal anføre, at overgangen fra en kategori til en anden ikke kunne påvirke størrelsen af den italienske pension.

4. Fonds national de retraite des ouvriers mineurs foretog derefter en komplet gennemgang af sagsøgerens aktmappe under hensyn til fællesskabsforordningerne og konkluderede, at Antonino Sinatra med urette havde oppebåret et beløb, som institutionen fastsatte til 38 800 belgiske francs.

I perioden 1. april 1971 — 1. juli 1975 blev den belgiske ydelse *nedsat* med den italienske pensions beløb i medfør af bestemmelserne i artikel 11, stk. 2, i Rådets forordning nr. 3 (der blev afløst af artikel 12, stk. 2, i forordning nr. 1408/71), som omfatter ydelser af samme art, der *fastsættes* af institutionerne i to eller flere medlemsstater i *overensstemmelse* med forordningens artikler 46, 50 og 51, sammenholdt med artikel 23, stk. 1, i den nævnte arrêté royal.

Denne nedssættelse blev *korrigeret* med den koefficient, der er foreskrevet i artikel 7, stk. 1, litra c), i rådets forordning nr. 574/72 af 21. marts 1972 (ved beslutninger truffet af Fonds national de retraite des ouvriers mineurs den 5. august 1975). Kommissionen har i sine indlæg anført, at dette »tilsigtede anvendelsen« af artikel 46, stk. 3, i forordning nr. 1408/71. Anvendelsen af denne koefficient synes dog at være i strid med Domstolens dom i sagen Giuliani af 20. oktober 1977 (Sml. s. 1865), hvor Domstolen fastslog, at denne bestemmelse kun finder anvendelse i tilfælde, hvor ordningen med sammenlægning af forsikringsperioder må anvendes, for at der kan indrømmes ret til ydelser i den i traktatens artikel 51, litra a), angivne betydning.

Fonds national de retraite des ouvriers mineurs anførte i sine indlæg af 25. april 1979 for den nationale ret, at bestemmelserne i artikel 7, stk. 1, litra c), der *supplerer* bestemmelserne i artikel 46, stk. 3, i forordning nr. 1408/71, ikke finder anvendelse, når sidstnævnte bestemmelser ikke længere kan påberåbes.

Institutionen ændrede derfor den belgiske ydelse og foretog *»fornyet beregning«* heraf i medfør af artikel 46 i forordning nr. 1408/71 med virkning fra 1. januar 1975 under hensyn til forskellige ændringer — *også tilpasningen efter leveomkostningerne* — samt ophævelsen af ægtefælletillægget.

Skønt den belgiske institution i de sager, som jeg tidligere har omtalt, havde gjort brug af de nationale antikumulationsregler for at nedsætte de beløb, der skulle udbetales efter den belgiske ordning, med den ydelse, der blev udbetalt af institutionen i en anden medlemsstat, har den belgiske institution i nærværende sag anvendt *fællesskabsretlige regler om fornyet beregning* for at genindføre *proportionaliteten* i en pension, der alene er erhvervet i medfør af belgisk ret, og således fradrage det beløb, der udbetales af den italienske institution, i det beløb, der udbetales efter den belgiske ordning.

II — Antonino Sinatra anlagde sag ved Tribunal du travail de Charleroi, idet han især anfægtede, at det italienske beløb blev taget i betragtning med virkning fra 1. januar 1976.

Den nævnte ret afviste hans krav, idet den fastslog: »det er i nærværende sag uden betydning, at den italienske ydelse *ikke er ændret;* det er tilstrækkeligt, at den har kunnet ændres, hvilket ofte sker i alle pensionsordninger, når der sker en ændring af den berettigedes civilstand«.

Sinatra har appelleret denne afgørelse og anmodet Cour du travail de Mons om at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Når den pension, der ydes efter »satsen for gifte«, i medfør af en medlemsstats lovgivning ændres til en pension efter »satsen for enlige«, skal der da ske en fornyet beregning af *alle* de ydelser, der udbetales efter bestemmelserne i artikel 46 i forordning nr. 1408/71, *selv om* den ændring, der foretages af institutionen i den pågældende stat, er uden betydning for den pension, der udbetales i en anden medlemsstat?«

De spørgsmål, som er blevet forelagt Domstolen, vedrører især problemet,

1. om anvendelsen af *artikel 51* i forordning nr. 1408/71 er begrænset til det tilfælde, hvor ydelserne forhøjes, og
2. om en ændring i den ydelsesberettigedes *individuelle* situation i henhold til artikel 51, stk. 2, medfører en fornyet beregning af alle de ydelser, som den ydelsesberettigede oppebærer, i overensstemmelse med artikel 46.

III — Artikel 51 i forordning nr. 1408/71, som er indeholdt i kapitel 3, »alderdom og dødsfald (pensioner«), men som analogt finder anvendelse på afdeling 2 i kapitel 2, »invaliditet«, har overskriften »*regulering* og fornyet beregning af ydelser«. Artikel 51 bestemmer:

»1. Såfremt størrelsen af ydelser i de pågældende medlemsstater (dvs. ydelser, der erhverves og beregnes i henhold til artiklerne 45 og 46) ændres med en bestemt procentdel eller et bestemt beløb som følge af stigninger i leveomkostningerne, ændringer i lønniveauet eller andre forhold, som giver anledning til regulering, finder en sådan ændring *direkte* anvendelse på de ydelser, der er fastsat efter bestemmelserne i artikel 46, *uden at der behøver foretages fornyet beregning* i henhold til den nævnte artikel.

2. *Derimod* skal der, i tilfælde af *ændring af reglerne for fastsættelse* eller beregning af ydelser, *foretages fornyet beregning* efter bestemmelserne i artikel 46«.

Denne artikel sondrer således klart mellem en *regulering* — i hvilket tilfælde der ikke foretages en fornyet beregning på grundlag af artikel 46 — og en *ny opgørelse*, der er nødvendiggjort som følge af en ændring af reglerne for fastsættelse eller beregning af ydelsen, i hvilket tilfælde der skal foretages en fornyet beregning på grundlag af artikel 46. Artiklens stykke 1 omfatter de ændringer, som — uden grundlæggende

at ændre ydelserne — medfører en forhøjelse af disse, eftersom leveomkostningerne og lønniveauet generelt udviser en stigende tendens.

Ændringen fra en pension for gifte til en pension for enlige, det vil efter belgisk lovgivning sige til en pension for en mand, »der ikke forsørger børn under 16 år, og hvis ægtefælle har erhvervsmæssig indtægt eller modtager offentlig støtte, der overstiger de fordele, der følger af den tilladte virksomhed«, medfører en nedsættelse af ydelsen og er omfattet af artiklens stykke 2, selv om denne ændring skyldes anvendelsen af en national bestemmelse »vedrørende pensionens *beløb*«, og selv om de nationale regler »vedrørende fastsættelsesmetoden for ydelserne« ikke er ændret.

Det er derfor — som udtrykt af den nationale ret — klart, at »udtrykket regulering i overskriften til artikel 51 [angiver] den sædvanlige ramme for anvendelsen af artiklens stykke 1, således at stykke 2 især omfatter tilfælde, hvor den fornyede beregning af ydelserne medfører forringelser«.

Såfremt der sker ændringer i reglerne for fastsættelse eller beregning af *ydelser*, hvilket synes at være tilfældet i nærværende sag, skal en fornyet beregning foretages i overensstemmelse med artikel 46, som fortolket af Domstolen, navnlig i dommene Greco af 13. oktober 1977 (Sml. s. 1711) og Mura af 16. maj 1979 (Sml. s. 1819). Det er herved uden betydning, om ændringen vedrører *det* forholdsmæssige beløb, der udbetales i *en* medlemsstat: den fornyede beregning skal vedrøre *ydelserne* i alle de pågældende medlemsstater.

For at give den forelæggende ret et hensigtsmæssigt svar skal det imidlertid tilføjes, at selv om bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 ikke er til hinder for, at den nationale lovgivning, herunder antikumulationsreglerne (i nærværende sag artikel 23, stk. 3, i arrêté royal af 19. november 1970), anvendes fuldt ud på en pensionist i sagsøgerens situation, er det ikke tilladt — under foregivende af en anvendelse af forordningens artikel 52, stk. 2 — ved nedsættelsen af den »autonome« nationale ydelse at tage hensyn til de i artikel 51, stk. 1, anførte forhøjelser af en pension, der udbetales af en anden medlemsstat, og der må heller ikke tages hensyn til bestemmelserne i artikel 46, stk. 3, og den supplerende bestemmelse i artikel 7, stk. 1, litra c), i forordning nr. 574/72. En sådan fremgangsmåde overskrider formålet med traktatens artikel 51, nemlig koordinering, og er omfattet af harmoniseringen af de nationale lovgivninger.

Med andre ord, når der i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning (Belgien) foretages ændring af en invalidepension (der alene er erhvervet i medfør af belgisk ret) fra satsen for gifte til satsen for enlige, og denne ændring er uden betydning for en anden invalidepension (erhvervet i Italien i medfør af forordning nr. 1408/71), kan man ikke — heller ikke for i et sådant tilfælde at foretage den ved belgisk lovgivning foreskrevne fornyede beregning — for at

undgå uberettiget kumulation tage hensyn til forhøjelser af en pension (den italienske).

Den belgiske ydelse (der alene udbetaltes på grundlag af belgisk lovgivning) må ikke nedsættes under hensyn til den pension, der er fastsat i Italien i medfør af fællesskabsordningen (og de forbedringer af pensionen, som er sket).

Jeg skal derfor foreslå, at Domstolen som svar på de af Cour du travail de Mons forelagte spørgsmål fastslår følgende:

1. Artikel 51, stk. 2, i forordning nr. 1408/71 finder kun anvendelse på en ydelse, såfremt det ved dens fastsættelse har været nødvendigt at foretage sammenlægning og forholdsmæssig beregning. Såfremt nedsættelsen af den nationale pension kun skyldes anvendelsen af forordningens artikel 12, stk. 2, skal artikel 51, stk. 2, ikke anvendes.

2. Når den erhvervsmæssige virksomhed, som udøves af en pensionsberettigets ægtefælle, medfører en ændring af den sats, på grundlag af hvilken en ydelse udbetales af en medlemsstat i medfør af forordningens artikel 46, skal artikel 51, stk. 2, fortolkes således, at de kompetente institutioner i alle de pågældende medlemsstater skal foretage en fornyet beregning af de ydelser, som det påhviler dem at udbetale i medfør af forordningens artikler 46 og 47.